

„Árvácska”

Mit jelent szegénynek, kiszolgáltatottnak lenni?

Kompetenciaterület:

Szociális, életvieteli és környezeti kompetencia

7. évfolyam

Programcsomag: Toleranciára nevelés

A modul szerzője: Maksa Katalin

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	12-13 évesek
Ajánlott időkeret	3 × 45 perc + Ranódy László <i>Árvácska</i> című filmje, 90 perc
A modul közvetlen célja	Az igazságérzet, a szociális érzék, az empátia, a segítőkészség fejlesztése; a szegénység, a kiszolgáltatott élethelyzetek megértése; emberi létsorsok iránti érzékenység; találkozás a mai magyar társadalom szociális problémáival; önkéntes segítségnyújtás, részvétel szegényeket segítő gyűjtésekben, kapcsolatfelvétel szociális intézményekkel
A modul témái, tartalma	Témák: Kapcsolatok: szolidaritás, felelősség, segítségnyújtás; társadalom: szociális problémák, esélyegyenlőtlenség, intézmények; konfliktus: előítélet, diszkrimináció; erkölcs és jog: normák, törvények Tartalom: Ranódy László <i>Árvácska</i> című filmjének feldolgozása.
Megelőző tapasztalat	A film megtekintése, saját tapasztalatok
Ajánlott továbbhaladási irány	Polgár a demokráciában programcsomag szociális érzéket, segítőkészséget fejlesztő moduljai
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Önszabályozás: felelősségvállalás, törődés A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: problémaazonosítás, kritikai gondolkodás Társas kompetenciák: empátia, véleményalkotás, szociális érzékenység, szolidaritás
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Ember és társadalom, Magyar nyelv és irodalom, Művészetek (mozgókép-kultúra) Tantárgyakhoz: magyar nyelv és irodalom, vizuális kultúra, társadalomismeret Modulokhoz: Koldus és királyfi (szka207_24), Hátrányos helyzetben (szka208_30), A gyermekek jogai és az UNICEF (szka209_38), Toleranciával és törvénnyel az egyenlő bánásmódot (szka210_52)
Támogató rendszer	Az <i>Árvácska</i> című magyar film; rendezte: Ranódy László, Budapest Játékfilmstúdió, 1976 O. Nagy Gábor: <i>Magyar szólások és közmondások</i> . Gondolat-Talentum. Budapest, 1994 <i>Budapesti Negyed</i> . Peremhelyzetek – szociográfiák. 2002. tavasz-nyár <i>A Lap</i> . A Toldy Ferenc Gimnázium diáklapja. 2004/2. (június)

Módszertani ajánlás

A modul feladatai, tevékenységei Ranódy László: Árvácska című filmjéhez kapcsolódnak. Az értékelő, összegző rész főként tanórán kívüli feladatokat tartalmaz, a tanítási órán csak a tevékenységek megszervezése folyik. A modul három, egymást követő tanóráján valósítható meg. Ranódy László: Árvácska című filmjének megtekintése közvetlenül a modulban megtervezett feladatok, tevékenységek előtt történjen. A modul beilleszthető a társadalomismeret és az osztályfőnöki órák menetébe is. Délután szabadidős tevékenység keretében is megvalósítható. Ha szegénységben élő gyerek van az osztályban, akkor beszélgessen az osztállyal a gyerekek szegénységgel kapcsolatos tapasztalatairól. Az osztály külön projektet szervezhet „Mit tehetünk mi a szegényekért?” címmel. Az iskolában ruhagyűjtési és/vagy könyv-, játékgyűjtési akciót tervezhet, szervezhet szegény gyermekek számára.

(a felelősök megválasztása, plakátok készítése, ruhák, könyvek, játékok gyűjtése, kapcsolat felvétele a szociális intézményekkel, a felajánlott ruhák, könyvek és játékok elszállítása a helyi Vöröskereszt szervezetnek, az Országos Gyermekmentő Szolgálatnak, családsegítő szolgálatnak, gyermekjóléti szolgálatnak vagy más szociális intézménynek).

Előzetes felkészülésként a tanár javasolhat olyan irodalmi műveket, amelyek szintén a szegénységet ábrázolják. Az I/1 csoportalakítási feladat erre vonatkozik.

Speciális javaslatok az értékeléssel kapcsolatban

Az értékelés, az összegzés a modul fő céljával – a szegénység, a kiszolgáltatottság megértésével – függ össze. A verbális értékelés helyett a tevékenységek, feladatok hatására „belül” végbement változás jócselekedetekben fejeződik ki: ruha-, könyv-, játékgyűjtés szervezésében, illetve ajándékok készítésében (szegény, árvaházi gyermekek számára).

A modul mellékletei

Tanári mellékletek

P1 – Útmutató a csoportalakításhoz

P2 – Közmondások és értelmezésük

P3 – Információk a filmről és Móricz Zsigmond *Árvácska* című kisregényének keletkezési körülményeiről

Diákmellékletek

szkc207_03

D1 – Szólások, közmondások a szegénységről

D2 – Escher Károly fotói

D3 – Érmezei Lili fotói